

МОВА – ІДЕОЛОГІЧНА ЗБРОЯ

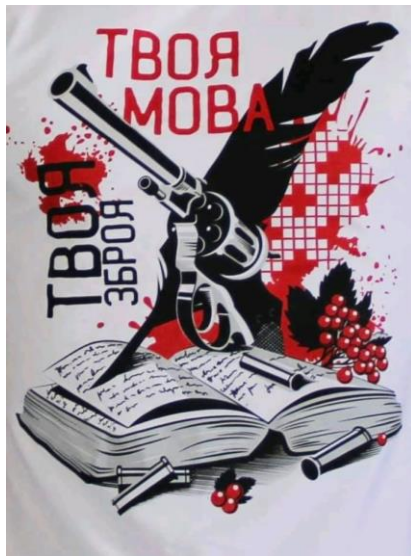
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

МОВА – ІДЕОЛОГІЧНА ЗБРОЯ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ,
ПРИУРОЧЕНОГО ДНЮ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА
МОВИ

16 ЛИСТОПАДА 2022 РОКУ

Львів 2022

«Мова – ідеологічна зброя»: збірник тез доповідей науково-практичного семінару, приуроченого Дню української мови та писемності, м. Львів, 16 листопада 2021 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2022. 92 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор

Василь КАРАБИН, доктор технічних наук, доцент

Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук

Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філол. наук

Тетяна БОТВИН, доктор філософії

Тетяна КОНІВЦЬКА, кандидат педагогічних наук

Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук

Збірник укладено за тезами доповідей науково-практичного семінару, приуроченого Дню української мови та писемності «Мова – ідеологічна зброя», 16 листопада 2021 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

УДК 81'272 (043.2)

АКТУАЛЬНІСТЬ РАДИКАЛЬНОЇ УКРАЇНІЗАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІДЕОЛОГІЮ СУСПІЛЬСТВА

Марія-Андріана ВІРАГ

*Науковий керівник - Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент
кафедри українознавства та міжкультурної комунікації*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

З огляду на ситуацію, яка склалась в Україні, виникає гостра необхідність у радикальній українізації по всій території держави. Впродовж усієї історії творення української держави, відбувалося нищення культури, мови та ідентичності українців, як нації. Такі фактори впливу та репресивних дій з боку московитів, майже протягом 400-х років, призвели до вживання російської мови в багатьох регіонах України. Влада країни агресора продовж тривалого періоду нав'язувала постулат: «так історично склалось», при цьому замовчуючи добре відомі усім закони спрямовані проти української мови та українського народу, а саме: «Емський указ (1876р.)», «Валуєвський циркуляр (1863р.)», «Голодомор (1932-1933х р.р.)», т.д. [4] Як результат, примусове впровадження російської культури та мови, яка використовувалася як ідеологічна зброя проти українців з боку росії призвели до часткового, а в певних регіонах тотального зросійщення населення. Такі дії також спричинили розподіл серед українців на лівих та правих, що розширило можливості для ескалації не лише міжкультурного, але й внутрішнього геополітичного конфлікту.

На всіх територіях України поширювався російський контент впродовж 30 років незалежності української держави, це було все: телебачення, газети, музика, книги, влада, яка розмовляла виключно російською мовою. Все це зумовлено тим, що якщо ти розмовляв російською мовою, ти був «інтелігентом», а українська вважалась як «сільська» чи «неотесана» мова. Повертаючись до витоків формування української літературної мови, не можливо не згадати

МОВА – ІДЕОЛОГІЧНА ЗБРОЯ

Миколу Куліша, хто у своїй п'єсі-комедії «Мина Мазайло», вміло висміює те, як головний герой хотів змінити своє прізвище на російське, щоб стати інтелігентом : «Тьотя Мотя говорить, що «краще бути ізнасілованной, ніжелі українізірованной». Мина Мазайло вчитує в газеті, що зміна прізвища вже відбулася. Рина, Мазайлиха й тьотя Мотя божеволіють від радості і вставляють газету в рамку під скло.»[5]

Проводячи історичну паралель, можна зробити висновок, що такий контент інтенсивно провадився на реприсованих територіях, впродовж останніх років, тому ситуація, яка склалася зараз, що мало хто розмовляє рідною мовою, була прогнозованою. Український народ весь цей час терпів своєрідне насильство зі сторони росії , а в реаліях війни переживає поступове відновлення української етнічності та мови. Варто зауважити, наскільки зменшився російський контет зараз, українці почали більше слухати свою музику, дивитись українські фільми або ті які вже перекладені українською мовою, все частіше, не чекаючи визначної події, носити вишиванку, яка являє собою «наш національний код». Однак, відкритою залишається проблема частини суспільства, яка й досі не усвідомила негативного впливу на нашу ідентичність. Ряд «рускоязычних» українців, хто виставляє пости чи російську музику в соцмережах або ж продовжують із задоволенням переглядати російськомовні шоу в YouTube.

Важливо зрозуміти, що саме зараз нам потрібно вийти з тіні російської культури і пропагувати свою власну. До цього часу увесь світ вважав, що Україна це малоросія, адже саме таку ідею висвітлював наш східний сусід, що це індентична культура з мінімальними відмінностями, не зважаючи на факт, що Україна – це незалежна, суверенна держава. Однак в реаліях сьогодення, про Україну почула вся світова спільнота.

У 2012 році було проведено експеримент , творчою групою проекту « ДНК – портрет нації» з використанням новітніх технологій

та залученням кращих світових експертів [8] , щодо національного коду українського народу. Вчені дійшли висновку, що національний код криється не в крові, як це колись вважалося, а в дітях - у їхньому вихованні. Українці вирізняються поміж всіх народів саме вихованням дітей. До прикладу, пригадаймо, як у дитинстві, у років 4-5 вам дозволяли пасти гуси, або дозволяли допомагати бабусі на кухні ліпити вареники, або робити пампушки, коли готувались до Святвечора, або ж як допомагали батькам в міру своїх можливостей, потім у більш дорослому віці батьки дозволяли робити власний вибір, навіть, якщо знали що він не правильний, таким чином вам дозволяли помилятися і самотужки вирішувати незначні проблеми. З самого дитинства українці вкладали в своїх дітей традиції власного народу, любов до Батьківщини та праці , любов до свободи. Все це нашаровувалося у підсвідомості через материнські колискові, батьківські казки та оповідки. Таким чином вся історія, весь козацький дух та незламність українського народу передається з покоління в покоління. Саме через наше виховання вибудовувалася сила, волелюбність, працьовитість, незламність та єдність української нації.

Соціальна ідеологія українського суспільства полягає в свободі слова, обговоренні та вирішенні проблем тут і зараз, саме це виступає фактором впливу на владу, та прийняття законів. Тут варто зазначити, що свідомість молодого покоління та прагнення до демократії та свободи слова виявляється в актах протестів та незгод, вони збирають мітинги під Верховною радою України, чи виступають у народних будинках або ж висміюють це на stand-up шоу, вони не мовчать і не приймають це як належне. Дані факти можна чітко простежити крізь історичну призму: «Бій під Крутами» (1918р) [4], це один з найперших боїв за незалежність держави, де своє життя, за національну ідею народу, віддали студенти, або ж «Революція на Граніті» (1990р) чи «Революцію Гідності» (2014р). [9]

Наша нація знаходиться на переломному етапі виходу з під «крила» росії, або ми вийдемо з під нього або будемо рабами,

приреченими завжди підкорялись тому, що їм говорить їх «імператор», та повернемось назад в ті часи коли було кріпосне право, і саме тут одним із ключових аспектів виступає мова. Народ, котрий втрачає свою мову, перестає бути нацією. Отже, боротьба за рідну мову – це боротьба за Незалежну Українську Державу, боротьба за Незалежну Українську Церкву. А хто не любить своєї Держави, той негідний ходити по цій українській Землі. [7] Мова - це головне в державі, це єдність між народом, це фундамент суспільства. Сьогодні показує і вчить, що потрібно знати мову, історію та традиції свого народу, бо її творення починається з тебе, з твоїх думок і твого кругозору. Бо ти творець свого «будинку» під назвою держава, хто як не ти буде писати власну історію і розповідати прийдешнім поколінням як творилася та змінювалася твоя держава, як оговтувалася від війни, яку пережила.

Підсумовуючи вище згадане та опираючись на твердження Ігоря Гузя: "Як знає кожен українець – у статті 10 Конституції України йдеться про те, що державною мовою в Україні є українська мова. Володіння мовою своєї держави – це одна із обов'язкових умов для зайняття відповідних посад. І це правильний і нормальний підхід. І так насправді має бути у нас, як у кожній цивілізованій державі, яка себе поважає!" [6], та провівши паралель ставлення США та країн Європи до національної мови, наштовхуємося на висновок неприйнятності таких реплік як: « я не буду розмовляти українською мовою , тому що мені не зручно , дискомфортно, від цієї мови язик ломиться...». Тому, політика держави повинна бути спрямована на проведення радикальної українізації, щоб регіони , які були найбільш репресовані під час правління росії не розділяли на Західну та Східну Україну.

ЛІТЕРАТУРА

1. Internationale Politik. – № 11/2002.- S.57.
2. Кудряченко А.І. Взаємодія державних і наддержавних структур в об'єднаній Європі / А.І.Кудряченко // Культурно-

цивілізаційний простір Європи і Україна: особливості становлення та тенденції розвитку – К.: Університет «Україна», 2010. – С.83.

3. Сухарина А. Локальні та глобальні ідеології: особливості їхньої взаємодії з наукою. Вісник Львівського університету: серія філософсько-політологічні студії. 2017. Вип. 15. С. 199–205.

4. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Nova_istorii
a

5. <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1087>

6. <https://konkurent.ua/publication/11292/totalna-ukrayinizaciya-scho-zminit-novij-zakon-pro-derzhavnu-movu/> (Ігор Гузь)

7. <http://volya.if.ua/2019/02/mova-henetychnyj-kod-natsiji/>
(мова -народ)

8. <https://youtu.be/WRLJfioTVcI>

9. https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/1603042997135_Verstka_Kachmar.pdf

УДК 161.2:78.06

МОВА Й ПІСНЯ – ДВІ ФОРТЕЦІ

Марія МОШОВСЬКА

Науковий керівник – Тетяна КОНІВІЦЬКА, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Українська пісня у кожного викликає різні асоціації. Безперечно, перше, що ви згадаєте – те, що вона дуже мелодійна, як і мова, якою співають. Хтось бачить українську пісню наповненою чимось магічним, загадковим, неодмінно пов'язаною з українським